

NATURA ȘI OMUL

Nr.27 • ianuarie-martie 2023 • 4 pagini • Publicație editată de Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova

Simpozionul Internațional “Natura și Omul” – ediția XXXIII

Cea de-a XXXIII-a ediție a Simpozionului Internațional “Natura și Omul”, manifestare de tradiție a Muzeului Județean de Științele Naturii Prahova, s-a desfășurat în perioada 10-11 noiembrie 2022, într-un format mixt, atât online cât și fizic, adaptat la modalitățile moderne de comunicare. În acest context, manifestarea s-a bucurat de prezența online a academicianului Constantin Bălăceanu-Stolnici, nelipsit de la acest eveniment încă de la prima ediție, savant de seamă ajuns astăzi la onorabila vârstă de 100 de ani. De altfel, domnul academician este președinte onorific al Institutului de Antropologie “Francisc Rainer” al Academiei Române, co-organizator al simpozionului, ală-

turi de instituția muzeală.

Tema acestei ediții, „Natură și Cultură”, a reunit academicieni, antropologi, profesori universitari, cercetători și cadre didactice, în trei secțiuni: antropologie generală, muzeologie și geografie. *“Mulțumesc pentru această prezență onorantă, pentru efortul pe care l-ați făcut toți cei de față și cei care au trimis lucrări, prezența atât de numeroasă și calitativă este o încurajare. Ne bucurăm împreună de ceea ce înseamnă cunoaștere științifică, cercetare, rezultatele muncii noastre, producția științifică și deopotrivă producția culturală”,* a spus în cuvântul de bun venit moderatorul manifestării, dr. Dragoș Grigorescu, manager al Muzeului Județean de Științele

Naturii Prahova.

Academicianul Constantin Bălăceanu-Stolnici a susținut conferința de deschidere a lucrărilor simpozionului, în care a evidențiat importanța conexiunii dintre natură și cultură de-a lungul timpului, cât și în contextul actual: *“Îmi pare bine că, ajuns în al 100-lea an al existenței mele, mai pot să iau parte în mod activ la întâlnirile atât de frumos organizate de doamna Emilia Iancu, de peste 30 de ani. Cu atât mai mult cu cât subiectul abordat este unul dintre subiectele fundamentale ale antropologiei moderne, cultura și natura. Totul pornește de la faptul că omul este un animal care produce și consumă cultură. Cum zicea și Aristotel, este singurul animal care are această aptitudine. Evoluția speciei noastre s-a făcut pe fundalul acestui dualism, întotdeauna au existat cele două repere. În prezent se schițează apariția un segment nou, al realității virtuale. Jocul acesta nou, metavers, deschide perspectivele existenței pe trei fundaluri, natură, cultură, virtual. Antropologia ne-a arătat că atât natura cât și cultura nu sunt staționare, ele evoluează...”* (Continuare în pagina 2)



Consiliul Județean Prahova | Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova | Institutul de Antropologie Francisc I Rainer

NATURA ȘI OMUL

10 - 11 noiembrie 2022

MUZEUL JUDEȚEAN DE ȘTIINȚELE NATURII PRAHOVA
PALATUL CULTURII PLOIEȘTI

Parteneri: SIMPOZION Ediția a XXXIII-a
NATURĂ ȘI CULTURĂ

Parteneri media:

...Evoluția naturii este lentă și puțin resimțită, dar să nu uităm că fiecare perioadă a avut importanța ei, în schimb cultura evoluează ceva mai repede. Aici se conturează două tipuri de factori, unii care împing la dezvoltări, evoluție, modificări, și alți factori conservatori, care țin la tradiții și obiceiuri. Astăzi trăim o epocă foarte ciudată, în care foarte mulți intelectuali consideră că e bine să luptăm împotriva trecutului. Programul școlar este sărac în preocupări culturale, societatea umană modernă arată un interes scăzut pentru cultură".

Printre specialiștii prezenți

în format fizic și online s-au numărat cercetători de la Institutul de Antropologie Francisc Rainer - Marin Constantin - director, dr. Cristiana Glavce, Adina Baci, Richard David-Rus, Adriana Borosanu, Cristina Stan, Nicoleta Milici, din partea Universității Petrol-Gaze - prof.dr. Gheorghe Calcan, Branko Banovic de la Institutul de Etnografie, Academia de Științe și Arte din Serbia. De la Muzeul Județean de Științe Naturii Prahova au fost prezenți muzeografi, cercetător prof. dr. Emilia Iancu, Alfred Roth, director executiv și Gabriela Andreescu, director economic.

Simpozionul s-a încheiat cu vizionarea expoziției de fotografie veche "Satul - izvor al identității naționale", din colecția prof. Crina Popescu de la Cercul Științific de geografie Ciucaș -Măneciu, care a prezentat participanților aspecte inedite din viața satului interbelic, zona Măneciu. Ca o continuare a temei Natură și Cultură, aplicațiile practice în zona Măneciu-Cheia și povestea satului s-au derulat ulterior și cu ocazia conferinței internaționale „Geografia fără frontiere”, în cadrul proiectului "Tradiții și obiceiuri mănecene".

Roxana-Mădălina Manolai



Zilele Roboticii la Ploiești

În perioada 18-20 noiembrie, la Sala Coloanelor a Palatului Culturii din Ploiești, s-a desfășurat evenimentul „Zilele Roboticii”, organizat de echipele de robotică Ro2D2 (Colegiul Național "Mihai Viteazul" Ploiești) și InfO(1) Robotics (Colegiul Național "I.L.Caragiale"), în proiectul "Către generația viitorului prin educația STEM", proiect cofinanțat de Consiliul Județean Prahova. Pe parcursul celor trei zile, sala a fost invadată de roboții creați și programați de echipele participante, care au susținut sesiuni demonstrative cu roboți FTC, roboți Lego Mindstorm și Arduino. Roboții s-au întrecut în cadrul unor meciuri amicale, care au adus un aer competițional evenimentului, spre bucuria publicului entuziasmat.

Mentorul echipei Ro2D2, Mihaela Istrate, conferențiar universitar la Universitatea Româno-Americană, ne-a dezvăluit din secretele care stau în spatele acestei lumi aproape desprinse din science fiction și cum poate ajunge un copil să facă astfel de invenții: "Este vorba despre pasiunea elevilor pentru educație STEM aplicată, un acronim pentru Science, Technology, Engineering and Mathematics, care pune în aplicare toate noțiunile teoretice dobândite de copii în școală. Pasiunea există, toți sunt elevi în clasele de matematică-informatică intensiv și au des-



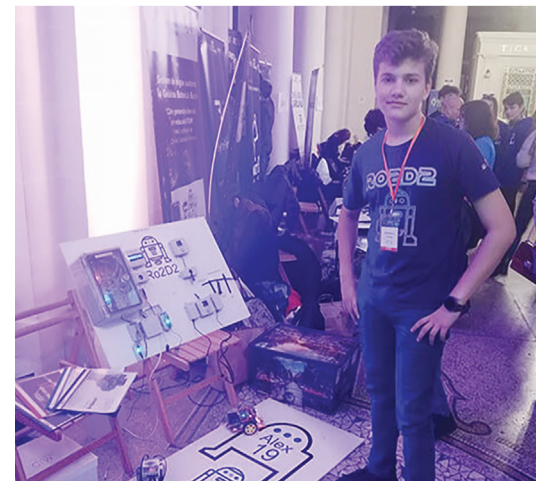
coperit singuri cum se construiesc aceste proiecte. Ei fac programare, fizică și matematică, printează 3D și își pun problema rezistenței materialelor. De câțiva ani colaborăm cu Muzeul Județean de Științe Naturii Prahova și participăm la evenimentul european Noaptea Cercetătorilor, unde împărtășim din pasiunea pentru educație STEM, am fost în tabere de vară pentru copii, cu roboți Lego și Arduino. Pentru viitor ne-am dorit să dezvoltăm un hub de tehnologie care să ofere și ore de programare, robotică, printare 3D".

În cadrul parteneriatului cu muzeul, echipa Ro2D2 a dezvoltat un proiect pentru Grădina Botanică Bucov, prin crearea unui sistem de irigații. Copiii și-au găsit singuri informațiile, au utilizat un robot Arduino și ultima fază în care se află acum este realizarea unei aplicații pentru

device-uri mobile, care să permită controlul de la distanță pentru udarea plantelor din serra Grădinii Botanice.

La demonstrațiile de la "Zilele Roboticii" Ploiești au participat 22 de echipe din mai multe orașe ale țării, precum Arad, Gherla, Galați, Buzău, Câmpulung, București, Târgoviște, care și-au prezentat creațiile și s-au întrecut în meciuri amicale, urmărind toate etapele din competițiile oficiale. Evenimentul a fost nu doar un demo, ci și un mod de învățare din speech-uri motivaționale, mentorat și ateliere. Acest antrenament binevenit a pregătit echipele pentru competiția regională din februarie și campionatul național din 24-26 martie 2023. De fapt, ei sunt deja cu toții câștigători, prin realizările lor de necontestat într-un domeniu al viitorului.

Roxana - Mădălina Manolai



Bujorul românesc - floarea națională a României

Parlamentul României a adoptat legea 285 din 26 octombrie 2022 prin care declară bujorul, din familia Paeoniaceae, ca floare națională a României. Autoritățile locale sprijină întreținerea și protejarea rezervațiilor naturale de bujor românesc (Paeonia peregrina var. romanica) și vor fi organizate expoziții florale, minigrădini botanice, emisiuni filatelice, diferite evenimente care să promoveze acest simbol național.

Această floare sălbatică este o specie pe cale de dispariție, unică în Europa, prezentă în pădurile de câmpie sau la marginile acestora, în Dobrogea, Muntenia și sudul Moldovei. Înflorște doar în luna mai, timp de 10 zile și de aceea a fost stabilită, în data de 15 mai, "Ziua Bujorului Românesc", simbolul veteranilor Armatei Române.

Numele latin al plantei vine de la dr. Paeon, amintit în scrierile vechi grecești. El era protejat al lui Zeus și a fost salvat de acesta atunci când zeii hotărâseră să-l ucidă, transformându-l într-o floare, bujorul de astăzi. Bujorul este considerat simbol al prosperității și luxului, încă din mitologia greacă.

Bujorul românesc a apărut înaintea perioadelor glaciare, fiind considerată o floare relict glaciare, foarte rară. Morfologic, bujorul românesc este o plantă erbacee perenă, cu tulpini erecte, cilindrice, verzi; frunze lung pețiolate, glabre, adânc divizate, verzi. Florile solitare, ce apar în partea superioară a tijelor florale, au dimensiuni mari, cu petale de culoare roșu aprins.

Muzeograf Daniela Ursu

O nouă conducere la Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova

Noul manager al Muzeului Județean de Științele Naturii Prahova, dr. Dragoș Grigorescu este absolvent al Facultății de Filosofie din cadrul Universității București, unde a urmat și studiile de masterat și doctorat. În cadrul muzeului s-a dedicat cercetării științifice în antropologie, domeniu care l-a captivat de mai mult timp, inclusiv în perioada 2011-2016 când a fost manager al Centrului Județean de Cultură Prahova. *“Științele naturii au fost fascinația mea de-o viață și acum mă bucur să fie și preocuparea mea cotidiană, să reprezint un astfel de muzeu”,* ne destăinuie Dragoș Grigorescu, împărtășind gândurile sale ca manager, într-un scurt interviu.

-Care sunt principalele obiective pe care vi le-ați propus, la conducerea instituției muzeale?

-Principalul obiectiv este legat de accesibilizarea muzeului, să fie cât mai vizibil și mai prezent în viața oamenilor. Să fie un punct de reper în ceea ce privește cultura științifică. Suntem onorați să asigurăm o garanție de cunoaștere și de autenticitate

prin asimilarea instituției noastre din punct de vedere științific de către Academia Română. Ne asumăm și ne dorim o prestație științifică de cea mai înaltă calitate.

Deschiderea către public înseamnă o colaborare atât cu publicul tânăr, elevii de toate vârstele, corpul profesoral din județul Prahova, cât și toate forurile, inclusiv ONG-uri care sprijină cultura științifică, producția științifică, tot ceea ce ține de ieșirea publicului larg din mediul de vulnerabilitate în ceea ce privește manipularea, știrile false, panica indusă și toate celelalte. Cred că muzeul trebuie să devină un garant al cunoașterii, al adevărului și al lucrurilor științifice de cea mai bună calitate aduse la firul ierbii, la limbajul cotidian al omului.

Un al doilea obiectiv este acela de a transforma instituția noastră într-un vector de educație ecologică. Cred că e important ca publicul să înțeleagă faptul că viitorul umanității depinde de cât de ecologiști suntem noi astăzi. Dincolo de ecologie înțe-

leasă ca un hobby de timp liber al unora dintre noi, astăzi a ajuns o urgență, o prioritate care ne obligă față de urmașii noștri.

Al treilea obiectiv pe care mi l-am asumat în prima linie de intervenție este de a face ca actul cultural să poată fi accesat în mod digital. Îmi propun ca acest muzeu să fie dublat în plan virtual de un muzeu de calitate virtuală, astfel încât pe tot ceea ce înseamnă rețele de socializare, de căutare și informare, muzeul să fie prezent, însemnând producție de calitate garantată de specialiști în forma accesibilă nativului digital. Tânărul de astăzi, fie că ne place sau nu, își petrece o mare parte din timp pe device-uri, rețele de socializare și atunci noi trebuie să fim prezenți acolo unde publicul nostru este. Și dacă pentru asta avem nevoie să transformăm, să ne adaptăm, atunci trebuie să facem acest lucru, așa încât exponatele noastre, piesele de patrimoniu, să fie dublate de material însoțitor digital, accesibil pe Facebook, pe YouTube, pe toate formele de socializare și interac-



țiune digitală, suntem cu toții într-o eră digitală. Atunci actul de digitalizare trebuie să fie însoțit de o anumită calitate, nu e o simplă vulgarizare, e pur și simplu o reorientare profesională.

-Care este mesajul dumneavoastră către public?

-Mesajul pe care doresc să-l transmit constă într-o nouă viziune, bazată pe cunoaștere

prin educație. Îmi doresc ca oamenii să vadă în Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova, cu toate secțiile sale, o oază de cunoaștere, de recreere autentică și un loc din care să plece îmbogății, mai mulțumiți de cunoștințele pe care le au despre ei înșiși și natură, astfel încât viața lor să fie mai bună.

Roxana-Mădălina Manolai

Sărbătoare de Ziua Națională a României

Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova a sărbătorit Ziua Națională a României prin participarea la Conferința Internațională *“Geografia fără frontiere”* organizată de Centrul Științific de Geografie Ciucaș din Măneciu sub egida Proiectului *“Tradiții și obiceiuri mănecene”*.

Evenimentul a debutat pe 30 noiembrie la Colegiul “Ferdinand I” Măneciu, unde invitații

au fost primiți cu pâine și sare, bucurându-se de momente folclorice instrumentale prezentate de grupul de fluierași al Centrului Cultural Măneciu, condus de meșterul popular Adrian Mihaiu, grupul vocal “Flori de garofiță” și ansamblul de dansuri populare „Cetina”.

Cabana Ciucaș a găzduit sesiunea de comunicări a participanților, care au susținut lucrări

cu tematică de geografie fizică, geografie umană și politică, didactica geografiei, etnografie și tradiții. Astfel că, pe 1 decembrie, de Ziua Națională a României, temerarii participanți la eveniment au arborat un tricolor de 10 metri, pe culmile Ciucașului. Sub drapelul românesc s-au adunat profesori de geografie din România și Republica Moldova, care și-au dat mână cu mână pentru a sărbători această țară pitorească, cu peisaje naturale de o neasemuită frumusețe.

La conferința ajunsă la cea de-a XII-a ediție a fost semnat acordul de parteneriat între Centrul Științific de Geografie Ciucaș din Măneciu, județul Prahova, România, reprezentat de președinte profesor Crina Popescu, Direcția Generală de Educație Ialoveni – Republica Moldova, prin șef de secție Scutaru Ion, Casa Corpului Didactic Prahova, prin director Mariana Cazacu.

Evenimentul s-a încheiat în data de 2 decembrie, cu o vizită la Muzeul “Flori de Mină” din Cheia, secție a Muzeului Județean de Științele Naturii Prahova, o călătorie în adâncul pământului prin intermediul unei colecții impresionante de geode și cristale îngemănate în flori de mină.



În aceeași zi, muzeul a primit la secția sa din Palatul Culturii, Muzeul Omului, o vizită a profesorilor din Republica Moldova, în cadrul proiectului; “Educație fără frontiere”. Oaspeții au fost reprezentanți ai instituțiilor de

învățământ din raionul Cantemir – Republica Moldova, proiectul fiind susținut de ing. Neculai Ursu, reprezentant al Societății Culturale București - Chișinău, Filiala Prahova.

Roxana-Mădălina Manolai



FARMACIA VERDE

Bradul (*Abies alba* Mill, fam. Pinaceae)

Prof. Dr. Emilia Elena Iancu, Dr. Constantin Pârnu

Arbore conifer, spontan și cultivat, rustic, întâlnit pe solul bogat în humus, profund afânat și reavăn în tot lungul Carpaților și în Munții Apuseni unde formează, de obicei, arboreturi de amestec cu fagul și molidul, uneori păduri sau arboreturi pure, frecvent în parcuri și în culturi forestiere.



Are o rădăcină pivotantă, profundă și tulpină dreaptă, cilindrică, înaltă până la 50-60 m. Scoarța e netedă în tinerețe, cu numeroase pungă de rășină, iar mai târziu formează ritidom cenușiu, subțire, solzos. Mugurii sunt nerășinoși, ovoizi, obtuzi, mici, așezați câte 3-5 în verticile. Mugurii terminali au rășina la bază. Funzele sunt aciculare, turtite, uninerve, pe fața superioară de un verde deschis, iar pe fața inferioară cu două dungi albicioase, paralele, corespunzătoare stomatelor. Florile femele sunt dispuse în conuri cilindrice de 10-20 cm, brun-roșiatice, iar cele bărbătești sunt grupate în amenți groși, gălbui. Înflorește în mai-iunie. Sămânța este gălbuie, concreșcută cu o aripă rigidă, trunchiată, galbenă-roșiatice, iar tegumentul conține pungă de rășină cu terebentină frumos mirositoare. Fructifică în fiecare an sau la 2-3 ani.

Terebentina se recoltează primăvara târziu și vara și este supusă imediat prelucrării pentru obținerea tincturii-mame. Mugurii poraspeți de brad sunt folosiți în gemoterapie.

Indicații clinice. Principiile active din rășină și din uleiurile volatile au un important rol homeopatic pentru tratarea infecțiilor urinare, nefritei acute, cistitei, albuminuriei, hematuriei, uretritei acute, enterocolitei acute, dizenteriei, hemoragiilor intestinale, congestiei și inflamării mucoaselor etc.; gmoderivatele obținute prin macerare glicero-hidro-alcoolic 1DH au utilitate în stimularea eritropoezei și de fixare a calciului în oase. Intervin în metabolismul proteic, determinând creșterea albuminelor și alfa-euglobulinelor și scăderea hiper-beta gama-globulinemiei. În metabolismul lipidic, reduce ușor hiper-beta-lipoproteinele. Posedă acțiune remineralizantă și reconstructivă. Tratamentul gemoterapic este util în anemie, în demineralizare la copii și paradontoză, rahitism la copii; hipertofie glandulară și diateză limfatică, osteoporoză, spasmofilie, tulburări neuromusculare.

Ghicitorile naturii

Muzeograf Raluca Marinescu

“Ați auzit de unicorn?
Un animal c-un magic corn
Ce te păzește de otravă,
De rău, blesteme și năpastă?
Eu am un corn, de fapt e un dinte
Care pe oamenii fără minte
I-a îndemnat să mă urmărească,
Cu harpoane să mă prigonească.
Ei n-au înțeles, nu-i nici o magie,
Cu acești dinți pescuim,
Și apa o simțim,
Dacă e prea sărată
Sau dacă nu-i curată.” (TAVARN)



“Pe pământul african
Toți mă știu de frică.
Stăpân sau țaran,
În calea mea de pică,
Și mă supăr tare,
Nu mai au cruțare.
Norocul lor cel mare?
Sunt o ființă care
Își trăiește viața în locuri pustii
Și îndepărtate.”

(MAMBA NEAGRĂ)

Florile - frumusețe, miracol, evoluție

În luna noiembrie, la sediul Muzeului Județean de Științele Naturii Prahova din Palatul Culturii Ploiești a fost organizată expoziția temporară “Florile - frumusețe, miracol, evoluție”, realizată de muzeograf Ursu Daniela și conservator Ioniță Loredana. Expoziția a prezentat într-o formă atractivă noțiuni de morfologia și fiziologia plantelor, alcătuirea și funcționarea florilor la conifere (gymnosperme) și la plantele cu

flori propriu-zise (angiosperme), punctând momentele importante din existența și evoluția acestora. Informațiile și imaginile prezentate pe panourile informative au completat etalarea în vitrine a unei mari varietăți de plante naturale și artificiale.

Realizatorii expoziției aduc în atenția cititorilor câteva aspecte interesante și inedite din lumea florilor, creații gingașe ale naturii:

Florile, aceste “bijuterii” ale plantelor, au încântat și continuă să ne surprindă cu frumusețea lor. Minunile florale sunt infinite, împodobind o mare parte din suprafața Pământului și uimesc oamenii din vremuri străvechi.

Activitatea dinamică a plantelor, reprezentată de fenomenele fiziologice caracteristice, a condus procesul de evoluție în strânsă legătură cu variația factorilor biotici și abiotici din mediul ambiant. Astfel, multe dintre cele mai atrăgătoare tipuri de flori (de exemplu orhideele, cele mai inteligente plante) schimbă nectarul dulce, hrănitor, cu serviciile insectelor, în cadrul fecundării.

Florile reprezintă “camera de primire” a plantei, fiind specializate în cooptarea micilor creaturi animale, folosind o varietate de trucuri și capcane pentru a-și satisface nevoile de fertilizare. Unele au abandonat dependența de animale, preferând ca această sarcină să fie realizată de vânt.

Primele plante cu flori erau destul de ne semnificative ca aspect, potrivit standardelor actuale, dar înfățișarea lor era



importantă pentru abilitatea de a produce un fruct care să protejeze o sămânță.

Floarea este un lăstar scurt, neramificat, cu creștere limitată, care a suferit modificări, frunzele sale fiind diferențiate în organe speciale, stamine și pistil, în care se formează celulele sexuale reproducătoare, mascul și femele.

Transformarea frunzelor în organe ale florilor a avut loc de-a lungul a milioane de ani, aceste metamorfoze determinând treptat adaptarea la noi condiții de mediu, precum și împotriva

prădătorilor.

Supraviețuirea speciilor a fost determinată de schimbarea morfologică și funcțională a unor frunze. Astfel, trecerea de la frunze la sepale; de la sepale la petale; de la petale la stamine; modificarea unor stamine în carpele (pistil).

Numărul, dispoziția, simetria, forma și culoarea organelor florale determină marea diversitate și frumusețe a florilor, dar și caracterile principale prin care se disting între ele grupele sistematice de plante.

Muzeograf Daniela Ursu

